

nárok na vdovskou pensí lze proto posuzovati jen podle § 32 zákona o obecním zřízení českém č. 7/1864 čes. z. z. Podle právě uvedeného ustanovení příslušelo sice obecnímu zastupitelstvu, vidělo-li se mu za potřebí, aby se zřídili zvláštní úředníci a služebníci obecní, oprávnění stanovit mimo jiné také, jakých platů na odpodčinutí a jakého jiného zaopatření mají požívat, ale z doslovu řečeného ustanovení neplyne pro žalobkyni jako vdovu po obecním strážníku nárok na vdovský plat. Že by jí byl přiznán zvláštními usneseními obecního zastupitelstva žalované obce, ani sama žalobkyně ne tvrdí. Zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. nelze v souzené věci vůbec užíti, protože nabyl účinnosti teprve dne 12. ledna 1920 a platí, jak bylo správně vyloženo již v napadeném rozsudku, jen pro obecní zaměstnance, kteří byli v té době ještě ve službách obce. Byla tedy věc s právního hlediska posouzena odvolacím soudem správně.

Čís. 16947.

Přirozené (fysické, reální) rozdělení společných pozemků (§ 843 obč. zák.) nelze provést, je-li spojeno se značným zmenšením jejich hodnoty. Tomu je tak i tehdy, jestliže provedení takového rozdělení vyžaduje velkých nákladů nebo by mělo v zápětí přílišné rozkouskování společných pozemků, jež by vylučovalo rozumné, účelné a úspěšné hospodaření na nich.

(Rozh. ze dne 19. května 1938, Rv I 682/38.)

Žalobě, kterou se žalující spoluvlastníci pozemků domáhají na žalovaném spoluvlastníku a) zrušení spoluvlastnictví a skutečného rozdělení společných pozemků rovnými a stejně cennými díly, b) kdyby nebylo ono rozdělení hledíc na § 843 obč. zák. možné, zrušení spoluvlastnictví a prodeje dotčených pozemků soudní veřejnou dražbou a rozdělení výtěžku rovným dílem mezi spoluvlastníky, soud první stolice vyhověl. Odvolací soud zamítl žalobu co do žádosti pod a) uvedené, kdežto jinak dovolání nevyhověl.

Nejvyšší soud na odvolání žalobců uložil odvolacímu soudu, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Jádro sporu je v řešení otázky, zda jest možné fysické rozdělení pozemků, které jsou ve spoluvlastnictví sporných stran.

Nelze souhlasiti s právním názorem odvolacího soudu, že ze zjištěných skutečností plyne, že fysické rozdělení společných nemovitostí není možné, ježto by to prý odporovalo pojmu vlastnického práva, podle něhož každému vlastníku přísluší právo k celku, ovšem omezené spolu-

vlastnictvím ostatních podílníků, takže nikdo z nich nemůže býti nucen, aby se spokojil s dílem z pozemků jiných a zřejmě nestejně velkým.

Fysické nebo reální rozdělení společné věci je zásadně nemožné u věcí nedělitelných. Nedělitelnou je věc, když ji z přirozených příčin nelze buď rozdělit vůbec anebo ne bez značného znehodnocení; důvodem reální nedělitelnosti společné věci může býti ovšem i zákonný zákaz dělení. O to však v souzeném případě nejde. Podle toho, co uvedeno, možno tedy reální rozdělení společné věci podle § 843 obč. zák. dopustiti jen tehdy, lze-li jí podle její přirozené vlastnosti fysicky rozdělit tak, aby v jednotlivých dílech byla zachována podstata a cena věci, tedy aby nebylo fysické dělení spojeno se značným zmenšením její hodnoty. Takové značné zmenšení hodnoty společné věci nastane však i tenkrát, vyžaduje-li provedení fysického rozdělení velikých nákladů, nebo vedlo-li by k přílišnému rozkouskování společných pozemků, jež by vylučovalo rozumné, účelné a úspěšné hospodaření na nich. Není-li tu žádné z uvedených příčin, buď přirozených, nebo hospodářských, které by bránily fysickému rozdělení společné věci, jest ono rozdělení zásadně dovoliti, aniž při tom lze přihlížeti k možným větším nebo menším potížím spojeným s jeho provedením.

V souzeném případě zjistil soud první stolice podle posudku znalců, že společné pozemky, o něž ve sporu jde, jest možno fysicky rozdělit, některé z nejmenších pozemků ovšem jen ve spojení s přilehlým větším pozemkem, a že pozemky zapsané ve vložce č. 3844 pozemkové knihy P. lze rozdělit fysicky na čtyři díly jen za předpokladu a schválení »zeleného pásu« technickým úřadem města P. Již první soud ukázal správně na to, že tyto výhrady mají význam jen pro provedení fysického rozdělení (§ 351 ex. ř.), nikoli však pro souzený spor, v němž jest, jak již řečeno, řešiti jen otázku, zda fysické rozdělení společných pozemků jest vůbec možné.

Odvolací soud podle posudku znalců sám ještě zjistil, že by fysické rozdělení společných nemovitostí bylo »složitě a nákladné«. To zjištění však ani ve spojení s uvedeným skutkovým zjištěním soudu první stolice nepostačuje k spolehlivému a bezpečnému posouzení otázky, zda jest s hlediska zásad shora vytčených možné fysické rozdělení pozemků, které jsou ve spoluvlastnictví sporných stran. Neníť zjištěno, zda by fysické rozdělení bylo možné bez značného znehodnocení pozemků, jež by, jak již řečeno, mohlo nastati, buď značným zmenšením jejich skutečné hodnoty, nebo nemožností jejich účelného a úspěšného hospodářského využití, nebo i tehdy, kdyby fysické rozdělení bylo spojeno s příliš velikými a neúměrnými náklady. V této posléze uvedené příčině bylo by tudíž třeba zjistiti alespoň přibližnou hodnotu společných pozemků, jakož i přibližnou výši nákladů spojených s jejich fysickým rozdělením, aby bylo lze posouditi úměrnost těchto nákladů.

Ježto odvolací soud neučinil v uvedených směrech potřebná skutková zjištění, není věc zralá k rozhodnutí a bylo se proto usnésti, jak se stalo.